

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 22/ 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

27 серпня 2024 р., протокол № 8

Голова Вченої ради
Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія та культура України»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

спеціальності 103 «Науки про Землю»

освітньо-професійна програма «Управління земельними і водними
ресурсами»

факультет гірничої справи, природокористування та будівництва
кафедра наук про Землю

Схвалено на засіданні кафедри
міжнародних відносин і
політичного менеджменту
27 серпня 2024 р., протокол № 6
Завідувач кафедри
Вікторія ЗАГУРСЬКА-
АНТОНЮК

Гарант освітньо-професійної
програми
Віктор ПІДВИСОЦЬКИЙ

Розробники: доктор філософії з історії та археології,
ст. викладач кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
ВОЙТЮК Олена; д.і.н., професор кафедри міжнародних відносин і політичного
менеджменту ШЕВЧУК Андрій

Житомир
2024 р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 22/ 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 103 «Науки про Землю» освітньо-професійна програма «Управління земельними і водними ресурсами» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 22/ 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 10 «Природничі науки»	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 103 «Науки про Землю»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	–
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 2,6	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		16 год.	– год.
		Практичні	
		32 год.	– год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
42 год.	– год.		
		Вид контролю: залік	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 43 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів глибокого розуміння історичного та культурного розвитку України як незалежної держави, розвитку національної свідомості та патріотизму; ознайомлення з базовими тенденціями, процесами та подіями в історії України, визначними історичними, політичними та військовими персоналіями, діячами культури та мистецтв; виховання толерантного ставлення до культурного різноманіття.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчити ключові етапи історичного розвитку України;
 - ознайомитися з важливими процесами та трансформаціями, які вплинули на формування та розвиток України як держави, народу та культури;
 - сформувати вміння критично аналізувати історичні події та факти;
 - окреслити дипломатичні події в історичному та культурному контексті, які відіграють важливу роль у міжнародних відносинах України;
 - пізнати багатогранність української культурної спадщини (культурні традиції, витвори мистецтва, літератури, музики, архітектури, фольклору та інших проявів української культури);
 - з'ясувати важливість збереження та захисту культурних цінностей для майбутніх поколінь;
 - окреслити роль України у глобальних подіях людства;
 - сформувати патріотичну свідомість та зрозуміти значення національної ідентичності на основі ключових подій української історії та прикладі її визначних постатей;
- проаналізувати сучасні події в контексті історичного розвитку та культурних тенденцій України.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 103 «Науки про Землю» та освітньо-професійною програмою «Управління земельними і водними ресурсами»:

К01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 5

здорового способу життя.

К12. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю 103 «Науки про Землю»:

ПР13. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

ПР20. Усвідомлення цінностей демократії, патріотизму, досвіду та досягнень сучасного суспільства для виконання професійних обов'язків.

ПР21. Розуміння необхідності розширення кругозору та отримання знань у різних сферах протягом всього життя, усвідомлення переваг здорового способу життя.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

– *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; шукати, аналізувати та використовувати інформацію; порівнювати різні точки зору та формувати власну думку; вести конструктивну дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

– *уміння виступати привселюдно*: вміння публічно презентувати результати власних досліджень; висловлювати свої думки та відповідати на запитання;

– *гнучкість і адаптивність*: уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;

– *лідерські якості*: уміння прогнозувати можливі сценарії розвитку подій;

– *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, доброчесність, повага до оточуючих; відповідальності за майбутнє своєї країни та свого народу.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна історія та культура України

Тема 1. Вступ. Доісторична доба української історії та культури (К02; ПР13; ПР21)

Феномен української історії та культури. Періодизація історії та культурного процесу України. Історія досліджень у галузі наук про Землю. Трипільська культура та її місце в історії України. Перші протодержавні утворення східних слов'ян.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 6

Тема 2. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.) (K02; PR13)

Проблема утворення Київської Русі в історіографії (норманська і хозарська теорії походження Київської Русі). Галицько-Волинська держава. Етнічний розвиток Київської Русі.

Тема 3. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.) (K02; PR13)

Українські землі в колі геополітичних інтересів сусідніх держав (Литви, Польщі, Кримського ханства, Молдавії, Османської імперії, Московського царства). Польська цивілізація і Русь (на прикладі Люблінської та Брестської уній). Боротьба українського народу за права православної церкви у XVII ст. Розвиток освіти та книгодрукування.

Тема 4. Козацтво в історії і культурі України (кінець XV – XVIII ст.) (K01; K12; PR13; PR20)

Основні причини, джерела, теорії, етапи формування і розвитку українського козацтва. Запорозька Січ у міждержавних відносинах країн Європи та Азії (морські походи козаків у кінці XVI – першій половині XVII ст., участь у Хотинській, Тридцятилітній війнах, польсько-російській війні 1617–1618 рр. тощо). Українська національно-визвольна революція (1648–1676): проблеми назви, хронології, періодизація, основні етапи. Гайдамацький та опришківський рухи у XVIII ст. Максим Залізняк. Олекса Довбуш.

Змістовий модуль 2. Нова та новітня історія та культура України (XIX – початок XXI ст.)

Тема 5. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.) (K02; PR13)

Геополітичні зміни у Східній Європі наприкінці XVIII ст. та їх наслідки для українського народу (три поділи Речі Посполитої, наслідки російсько-турецьких воєн 1768–1774 та 1787–1791 рр. тощо). Стан українських земель у складі Австро-Угорщини. Суспільно-політичне життя України: відродження національної свідомості. Національне відродження в Україні у першій половині XIX ст. (місце України у планах Наполеона під час Вітчизняної війни 1812 р. та ставлення українців до завойовника; діяльність масонських та декабристських організацій; наслідки польських повстань 1830–1831 та 1863–1864 рр. на розгортання українського руху; діяльність Кирило-мефодіївців). Україна в роки Першої світової війни: світовий баланс сил та національні інтереси.

Культура України XIX – початку XX ст. Освіта і наука.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 7

Тема 6. Боротьба за відродження державності України (1917 – 1920 рр.) (К01; К12; ПР13; ПР20)

Підвалини Української революції. Національно-політичні сили Національно-визвольної революції. Українська Центральна рада (4(17).03.1917 – 29.04.1918). Трансформація революційних процесів у військове протиборство за владу (громадянська війна 1919–1920 рр.). Національно-культурна політика Центральної Ради, П. Скоропадського, Директорії УНР та більшовиків у 1917–1921 рр.

Тема 7. Україна у міжвоєнний період, роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі (Україна у 50-ті рр. ХХ ст. – 20-ті рр. ХХІ ст.) (К02; ПР13; ПР20; ПР21)

Україна в системі міждержавних відносин на початку 20-х рр. ХХ ст. Державна економічна політика у 20–30-х рр. та її наслідки. Політика «коренізації» в Україні. Голодомор 1932–1933 рр. «Розстріляне відродження». Друга світова війна як апогей кризи західної цивілізації. Особливості розвитку української культури періоду Другої світової війни. Голод 1946–1947 рр. Культурно-ідеологічні процеси в Україні у першому повоєнному десятиріччі («лисенківщина», «жданівщина», боротьба із космополітизмом; справа лікарів тощо). Міжнародне екологічне співробітництво.

Тема 8. Україна у 50-ті рр. ХХ ст. – 20-ті рр. ХХІ ст. (К01; К12; ПР13; ПР20)

Україна в умовах десталінізації. «Перебудова» М. Горбачова й Україна: причини, суть, наслідки. Ключові етапи розвитку незалежної України. Національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних відносин. Перспективи досліджень у галузі наук про Землю в Україні. Особливості сучасної російсько-української війни (2014-2024 рр.). Масштаби та довготривалі наслідки руйнівної дії російської військової агресії на природні екосистеми України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1.								
Давня, середньовічна та ранньомодерна історія та культура України								
Тема 1. Вступ. Доісторична доба української історії та культури	11	2	4	5	-	-	-	-
Тема 2. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.)	11	2	4	5	-	-	-	-
Тема 3. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	11	2	4	5	-	-	-	-
Тема 4. Козацтво в історії і культурі України (кінець XV – XVIII ст.)	11	2	4	5	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 1	44	8	16	20	-	-	-	-
Змістовий модуль 2.								
Нова та новітня історія та культура України (XIX–початок XXI ст.)								
Тема 5. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	11	2	4	5	-	-	-	-
Тема 6. Боротьба за відродження державності України (1917 – 1920 рр.)	11	2	4	5	-	-	-	-
Тема 7. Україна у міжвоєнний період, роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі (1921 – початок 1950 рр.)	12	2	4	6	-	-	-	-
Тема 8. Україна у 50-ті рр. XX ст. – 20-ті рр. XXI ст.	12	2	4	6	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	46	8	16	22	-	-	-	-
ВСЬОГО	90	16	32	42	-	-	-	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 9

5. Темати практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна історія та культура України			
1	Тема 1. Вступ. Доісторична доба української історії та культури Первісні державні утворення на території України (кіммерійці, скіфи, сармати, грецькі міста-держави Північного Причорномор'я).	4	-
2	Тема 2. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.) Виникнення і становлення Давньоруської держави (кінець IX – кінець X ст.). Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави (виникнення слов'янської писемності: черти і резі; київські графіті та новгородські берестяні грамоти; кирилиця; література, освіта і наука, архітектура, музика, живопис).	4	-
3	Тема 3. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.) Політичні, соціальні та етнокультурні процеси у Великому князівстві Литовському в XIV – першій половині XVI ст. Розвиток культурних зв'язків України з культурними осередками Центральної і Західної Європи (Ю. Дрогобич, П. Русин, С. Оріховський та ін.).	4	-
4	Тема 4. Козацтво в історії і культурі України (кінець XV – XVIII ст.) Відродження козацьких традицій у незалежній Україні. Традиції та звичаї запорожців. Українська козацька держава у колі геополітичних інтересів Польщі, Росії, Кримського ханства, Туреччини). Період Руїни в історії України.	4	-
Змістовий модуль 2. Нова та новітня історія та культура України (XIX–початок XXI ст.)			
5	Тема 5. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.) Економічна політика Росії щодо України (особливості соціально-економічного розвитку підросійської України у першій половині XIX ст. Національний рух на початку XX ст.	4	-
6	Тема 6. Боротьба за відродження державності України (1917 – 1920 рр.) Гетьманат П. Скоропадського. Директорія УНР (внутрішня і зовнішня політика). ЗУНР (внутрішня і зовнішня політика). Акт злуки 22 січня 1919 року. Боротьба об'єднаних сил УНР і ЗУНР за незалежність у 1919 році.	4	-
7	Тема 7. Україна у міжвоєнний період, роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі (1921 – початок	4	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	1950 рр.) НЕП. Україна і утворення СРСР. Становище та національно-визвольний рух в Західній Україні, Закарпатті, Буковині. Окупація України німецько-фашистськими військами. Рух Опору. Голокост.		
8	Тема 8. Україна у 50-ті рр. ХХ ст. – 20-ті рр. ХХІ ст. «Шістдесятники». Розпад СРСР, проголошення незалежності України. Державотворчі процеси в Україні. Волонтерський рух в умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну. Постмодернізм в сучасній українській літературі та мистецтві	4	-
РАЗОМ		32	-

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна історія та культура України			
1	Тема 1. Вступ. Доісторична доба української історії та культури Значення історії України в житті суспільства. Ранні форми культури на українських землях.	5	-
2	Тема 2. Україна-Русь (IX – перша половина XIV ст.) Піднесення і розквіт Київської Русі (кінець X – середина XI ст.). Розвиток руських земель в умовах децентралізації Київської Русі. Монгольська навала і встановлення золотоординського іга.	5	-
3	Тема 3. Литовсько-польська доба української історії та культури (друга половина XIV – перша половина XVII ст.) Полемічна література. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.). Братства та їх роль в розвитку української культури. Архітектура і образотворче мистецтво XIV – I пол. XVII ст.	5	-
4	Тема 4. Козацтво в історії і культурі України (кінець XV – XVIII ст.) Запорозька Січ як центр консолідації національно-патріотичних сил, перехрестя багатьох культур і релігій. Устрій Січі. Видатні історичні персоналії. Козацько-селянські повстання 90-х рр. XVI ст. та 20–30-х рр. XVII ст. Гетьманщина. Перша українська конституція 1710 р.	5	-
Змістовий модуль 2. Нова та новітня історія та культура України (XIX–початок ХХІ ст.)			
5	Тема 5. Україна у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок ХХ ст.) Особливості соціально-економічного розвитку у XIX – на початку ХХ ст. Риси громадсько-політичного життя. Перші українські	5	-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 11

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	університети. Визначні пам'ятники архітектури та скульптури ХІХ – початку ХХ ст. Модернізм.		
6	Тема 6. Боротьба за відродження державності України (1917 – 1920 рр.) Особливості політики радянської влади в Україні у 1919–1920 рр. Радянсько-польська війна і Україна. Варшавський і Ризький договори. Українська національна революція.	5	-
7	Тема 7. Україна у міжвоєнний період, роки Другої світової війни та першому повоєнному десятиріччі (1921 – початок 1950 рр.) Національні райони в Україні. Тоталітаризм в Україні. Політичні репресії в Україні 30-х рр. Радянізація Західної України. Рух Опору. Внесок України в Перемогу над фашизмом.	6	-
8	Тема 8. Україна у 50-ті рр. ХХ ст. – 20-ті рр. ХХІ ст. Україна у період загострення кризи радянської системи. Дисидентський рух. Помаранчева революція. Революція Гідності. Проблеми розвитку національної культури. Особливості розвитку культури України в роки незалежності (1991–2024)	6	-
РАЗОМ		42	-

7. Індивідуальні самостійні завдання

Під час вивчення дисципліни передбачено виконання індивідуального завдання у формі написання наукового мікропроєкту.

Науковий мікропроєкт як наукове дослідження виконується студентами самостійно державною мовою. Всі цитати та не власні твердження студента у тексті (обсягом не більше трьох рядків) мають супроводжуватися посиланнями на відповідне джерело в переліку літератури. Вимога до унікальності реферату – 70%. Для підготовки наукового мікропроєкту використовуються наукові, навчальні та нормативні джерела. Текст наукового мікропроєкту може ілюструватися рисунками, схемами, графіками, діаграмами, таблицями тощо.

Вимоги до структури Наукового мікропроєкту

Рекомендований обсяг наукового мікропроєкту складає 3-4 друковані сторінки. Науковий мікропроєкт починається із зазначення ПІП і групи студента. Далі послідовно наводяться тема, вступ, основна частина, висновки і список використаних джерел за такою структурою:

ПІП, група студента

Тема

Вступ, основна частина, висновки.
Список використаних джерел.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 12

Структурні елементи наукового мікропроєкту:

Вступ (0,5 стор., розкривається стан досліджуваної проблеми - варто виділити дискусійні питання та нерозв'язані проблеми; обґрунтовується актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки.

Основна частина (відповідно до обраної тематики описується проведення дослідження - вичерпно розкривається основний зміст питання на основі обраного наукового методологічного апарату).

Висновки (0,5 стор. - пояснюється розв'язання проблеми, пропонуються перспективи розвитку для подальших досліджень - рекомендовано зазначити не тільки те позитивне, що вдалося виявити у результаті опрацювання теми, а й недоліки та проблеми).

Список використаних джерел (5 – 7 джерел) розміщується в списку згідно з порядком посилань у тексті або за абеткою прізвищ авторів.

Технічні вимоги до оформлення наукового мікропроєкту

Науковий мікропроєкт зберігається в редакторі Microsoft Office Word на аркушах формату А4 (210x297 мм); шрифт - Times New Roman; кегль тексту 14 пт; міжрядковий інтервал - 1,0.

Текст розміщується на сторінці, залишаючи поля таких розмірів: верхнє і нижнє поля - 2 см; ліве поле - 3 см, праве поле - 1 см; абзац: відступ зліва - 0 см, відступ справа - 0 см, відступ першого рядка - 1 см; інтервал: перед - 0 пт, після - 0 пт, без додаткових інтервалів між абзацами. Слова без переносу, текст вирівнюється за шириною на сторінці.

Ілюстрації (малюнки, фотографії, схеми, діаграми, графіки) та таблиці розміщують як на одній сторінці з машинописним текстом, так і на наступних сторінках відразу після посилання на них за текстом. Вони нумеруються арабськими цифрами без знаку №. Ілюстрації позначаються словом «Рис.». Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлюватися у вигляді таблиць.

Посилання на літературу та інші інформаційні джерела наводять за текстом у квадратних дужках в кінці речення. Наприклад: [5], [12, с.43], де цифрами позначають порядковий номер джерела в переліку літератури та номери сторінок.

Літературні джерела вказуються лише ті, які використані при написанні наукового мікропроєкту і, на які є посилання у тексті. Цей список (5 – 7 джерел) подається згідно чинних стандартів, зокрема, ДСТУ 8302:2015. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylooformlenniyaspyskuykorystanyhdzherel.pdf>.

Перелік тем до індивідуального завдання

1. Кіммерійці, скіфи та сармати на території стародавньої України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 13

2. Соціальні аспекти життя стародавніх племен та культур на території України.
3. Роль Київської Русі у формуванні східнослов'янської цивілізації.
4. Галицько-Волинська держава як центральний елемент політичної карти Східної Європи.
5. Вплив Литви та Польщі на соціально-економічний розвиток України.
6. Релігійне життя та культурні особливості періоду литовсько-польської домінації.
7. Козацька армія Запорозької січі та її внесок у визвольні рухи.
8. Дипломатичні відносини та геополітичне положення України в епоху козацтва.
9. Політична нестабільність та соціальні конфлікти в кінці XVII ст.
10. Роль України в контексті великих європейських конфліктів XVIII століття.
11. Політика імперій щодо українського населення та його реакція (кінець XVIII – початок XX ст.).
12. Розвиток економіки та культури в умовах імперського устрою (кінець XVIII – початок XX ст.).
13. Період створення та діяльності Української Центральної Ради.
14. Зовнішні фактори та внутрішні конфлікти під час національної революції (1917-1921 рр.).
15. Економічна та соціальна ситуація в Україні у 1921-1939 рр.
16. Культурне відродження та літературні процеси у міжвоєнний період (1921-1939 рр.).
17. Вплив Другої світової війни на політичний та соціально-економічний розвиток України.
18. Перебудова суспільства та влади після закінчення Другої світової війни.
19. Політичні та економічні реформи періоду «Хрущовської відлиги».
20. Становлення та розвиток незалежності України у 1991 р.
21. Внутрішні та зовнішні виклики для сучасної української держави.
22. Українська архітектура та образотворче мистецтво стародавнього періоду.
23. Роль релігійних обрядів та традицій у формуванні культурної спадщини.
24. Становлення культурного процесу в Україні (кінець IX – перша половина XVI ст.).
25. Взаємодія з іншими культурами та формування унікальної української культурної ідентичності (кінець IX – перша половина XVI ст.).
26. Літературні течії та розвиток освіти в Україні в епоху Відродження.
27. Вплив соціально-економічних трансформацій на культурний розвиток у XX ст.
28. Культурна сцена та літературне життя українського народу за часів СРСР.
29. Сучасні тенденції української культури та її взаємодія зі світовими течіями.
30. Роль популяризації української історичної спадщини у світі.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 14

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання.

Результат навчання	Методи навчання
ПР13. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація); практичні (аналіз та оцінка ситуації); дискусійний метод; метод активного навчання (командна робота); методи самостійної роботи (написання есе, підготовка доповідей); ситуаційний метод
ПР20. Усвідомлення цінностей демократії, патріотизму, досвіду та досягнень сучасного суспільства для виконання професійних обов'язків	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація); практичні (аналіз та оцінка ситуації); дискусійний метод; метод активного навчання (командна робота); методи самостійної роботи (написання есе, підготовка доповідей); ситуаційний метод
ПР21. Розуміння необхідності розширення кругозору та отримання знань у різних сферах протягом всього життя, усвідомлення переваг здорового способу життя	Вербальні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація); практичні (аналіз та оцінка ситуації); дискусійний метод; метод активного навчання (командна робота); методи самостійної роботи (написання есе, підготовка доповідей); ситуаційний метод

9. Методи контролю

Перевірка досягнення результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
ПР13. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення	Усне опитування, перевірка виконання домашніх завдань, робота в групі, міні-контрольні роботи, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань; залік
ПР20. Усвідомлення цінностей демократії, патріотизму, досвіду та досягнень сучасного суспільства для виконання професійних обов'язків	Усне опитування, перевірка виконання домашніх завдань, робота в групі, міні-контрольні роботи, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань; залік
ПР21. Розуміння необхідності розширення кругозору та отримання знань у різних сферах протягом всього життя, усвідомлення переваг здорового способу життя	Усне опитування, перевірка виконання домашніх завдань, робота в групі, міні-контрольні роботи, перевірка виконання та захист індивідуальних завдань; залік

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 15

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу змістових модулів навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Процедура складання заліку визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	100	-
Підсумкова семестрова оцінка	100	-

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	80	–
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	20	–
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали): 1. Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт; грантах; науково-дослідних проєктах; членство та науково-дослідницька робота у гуртках та центрах університету. 2. Підготовка наукових статей у фахових виданнях. 3. Підготовка тез доповідей наукових конференцій. 4. Залучення до неформальних позанавчальних заходів.	до 20	–
Разом за виконання завдань поточного контролю	100	–

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 16

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти ¹	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	20	–
Участь у дискусії	10	–
Виконання поточних тестових завдань	30	–
Виконання та захист практичних завдань	20	–
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	80	–

З метою застосування цілих чисел для оцінювання активностей здобувачів вищої освіти під час навчальних занять протягом семестру використовується 100-бальна шкала оцінювання кожного окремо виду робіт. Розрахунок набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр проводиться за формулою:

$$P_{НЗ} = (P_{В100} \times ВК_{В} + P_{Уд100} \times ВК_{Уд} + P_{ТЗ100} \times ВК_{ТЗ} + P_{ПЗ100} \times ВК_{ПЗ}) \times К_{НЗ}, \quad (1)$$

де $P_{НЗ}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

$P_{В100}$, $P_{Уд100}$, $P_{ТЗ100}$, $P_{ПЗ100}$ – кількість набраних здобувачем вищої освіти балів за семестр відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання поточних тестових завдань, за виконання та захист практичних завдань (кожний окремо вид робіт на навчальних заняттях оцінюється за 100-бальною шкалою);

$ВК_{В}$, $ВК_{Уд}$, $ВК_{ТЗ}$, $ВК_{ПЗ}$ – вагові коефіцієнти відповідно за відповіді (виступи) на заняттях, за участь у дискусії, за виконання поточних тестових завдань, за виконання та захист завдань, кейсів. Значення вагових коефіцієнтів становить:

$$ВК_{В} = 20 \div 80 = 0,25;$$

$$ВК_{Уд} = 10 \div 80 = 0,125;$$

$$ВК_{ТЗ} = 30 \div 80 = 0,375;$$

$$ВК_{ПЗ} = 20 \div 80 = 0,25;$$

$К_{НЗ}$ – коригувальний коефіцієнт. Значення коригувального коефіцієнту становить: $К_{НЗ} = 80 \div 100 = 0,8$.

Якщо здобувач вищої освіти набрав за поточний контроль 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі заліку. За складання заліку здобувач

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 17

вищої освіти може набрати 100 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни формується за результатами підсумкового контролю.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі заліку, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 50 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 35–49 балів, він отримує право за власною заявою повторно опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Повторне вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 34 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою повторно опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою повторного вивчення навчальної дисципліни чи її окремих складових частин визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Рекомендовані курси:

Prometheus. Оцінка шкоди доквіллю від російської агресії. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ANTS+EDA101+2023_T1

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 22/18</i>

Дія.Освіта. Одна планета: 11 кроків назустріч довкіллю. URL:
<https://osvita.dii.gov.ua/courses/11-steps-towards-the-environment>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/19

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Історія	History
2	Культура	Culture
3	Суспільство	Society
4	Цивілізація	Civilization
5	Держава	State
6	Національно-визвольні змагання	National liberation struggle
7	Українізація	Ukrainization
8	Голодомор	Holodomor
9	Депортації	Deportations
10	ОУН (Організація Українських Націоналістів)	Organization of Ukrainian Nationalists
11	УПА (Українська повстанська армія)	Ukrainian Insurgent Army
12	Соборність	Congregationalism
13	Незалежність	Independence
14	Перебудова	Perestroika
15	Культурна спадщина	Cultural heritage
16	Народна творчість	Folk art
17	Фольклор	Folklore
18	Традиції	Traditions
19	Звичаї	Customs
20	Мистецтво	Art
21	Література	Literature
22	Музика	Music
23	Архітектура	Architecture
24	Релігійні обряди	Religious rituals
25	Народні промисли	Folk crafts

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015		Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1 Арк 22/ 20

12. Рекомендована література

Основна література

1. Вирський Д. Початок сучасності: друга хвиля глобалізації, кінець Старого Порядку та Україна (XV – середина XIX ст.). вид. 2-е, доп. Київ: Інститут історії України, 2022. 217 с. URL: <http://surl.li/xfskbv>.
2. Войтюк О. С. З історії створення ракетних комплексів 15A14 та 15A15 (початок 70-х рр. XX ст.). *Наука та наукознавство*. 2022. № 1 (115). С. 132-145. <https://doi.org/10.15407/sofs2021.01.132>.
3. Гончарук-Чолач Т. В. та ін. Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації: монографія / за ред. проф. О. М. Рудакевича. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 338 с. URL: <https://hdl.handle.net/11300/15487>
4. Грицак Я. Й. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст.: навч. посібник. Київ: Генеза, 2019. 360 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hrytsak_Yaroslav/Narys_istorii_Ukrainy.pdf.
5. Даниленко В. М., Крупина В. О., Кульчицький С. В., Лисенко О. Є., Стяжкіна О. В., Якубова Л. Д. Україна в епіцентрі протистояння світових систем (1939–1990). Київ: Академперіодика, 2021. 544 с. URL: <http://surl.li/vynitc>.
6. Енциклопедія історії України: Додатковий том. Кн. 1: А–Я / гол. ред. В. А. Смолій. Київ: Наукова думка, 2021. 773 с. URL: <http://surl.li/lynrpt>.
7. Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939). Київ: Академперіодика, 2021. 620 с. URL: <http://surl.li/bgulds>.
8. Історія ракетно-космічної науки і техніки України: монографія / відп. ред. В.П. Горбулін. Київ: Фенікс, 2021. 455 с. URL: <https://zenodo.org/records/8106033>.
9. Історія України, українського народу та його культури у журналі «Визвольний шлях»: Систематичний покажчик (1948 – серпень 1991) / відп. ред. В. Даниленко. Київ: Інститут історії України, 2021. 346 с. URL: <http://surl.li/vncvcb>.
10. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття): ілюстрована хрестоматія. У 3-х частинах. / за загал. ред. Ю. С. Сабадаш. Ч. I. Київ: Ліра-К, 2020. 320 с. URL: <http://surl.li/winkfc>.
11. Смолій В., Степанков В., Горобець В., Чухліб Т. Дипломатія Українського Гетьманату в міжнародних політичних комбінаціях раннього нового часу. Київ: Інститут історії України, 2022. 512 с. URL: <http://surl.li/hvtdiy>.
12. Тверитникова О. Є., Войтюк О. С. Музейні практики як джерело в історико-біографічних дослідженнях. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 7(25). С. 1474-1487. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/13736/13802>
13. Українське суспільство в 1960–1980-х рр. Історичні нариси: кол.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 21

монографія / відп. ред. В. Даниленко. Київ: Інститут історії України, 2021. 959 с. URL: <http://surl.li/ssflmm>.

14. 30 років Незалежності України: наукове осмислення. Бібліографія / наук. ред., вступ. ст.: Г. В. Боряк, В. В. Головка. Київ: ВД «Вініченко», 2021. 635 с. URL: <http://surl.li/hvumgj>.

15. Internet Encyclopedia of Ukraine (Енциклопедія України в Інтернеті). URL: <https://www.encyclopediaofukraine.com/History.asp>

16. Kolesnyk I. Global History. Conceptual History / Preface V. A. Smoliy, A. I. Kudryachenko / NAS of Ukraine. Institute of History of Ukraine, State Institution 'Institute of World History of the National Academy of Sciences of Ukraine'. Kyiv, 2022. 344 p. URL: <http://surl.li/xbyxha>

17. Tverytnykova E., Voitiuk O. Academician V. H. Serheiev - Control System Designer, Founder of the Scientific and Design School, Honoured Citizen of Kharkiv (to the 110th anniversary of his birth). *Studia Historiae Scientiarum*. Vol. 23. 2024. URL: <https://ojs.ejournals.eu/SHS/article/view/9572>

Допоміжна література

1. Головка В. Вторгнення. 2022. Широкомасштабна агресія Росії проти України / відп. ред. В. Смолій. Київ: Інститут історії України, 2023. 602 с. URL: <http://surl.li/dvznfv>.

2. Гула Р. В., Передерій І. Г., Дерев'янка Л. І. Історія української культури у схемах, таблицях та ілюстраціях: навч. посіб. Київ: «Каравела», 2019. 180 с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2021/Gula_2019_180.pdf.

3. Звід пам'яток історії та культури України: Енциклопедичне видання. Кн. 1: Київ. Ч. 3: С–Я / відп. ред. П. Тронько та ін. Київ: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана; Інститут історії України НАН України, 2021. 980 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0001112>.

4. Історія та культура України: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 480 с. URL: <http://surl.li/lxlqkb>.

5. Місця пам'яті української дипломатії: енциклопедичний довідник / упоряд., заг. ред. І. Матяш. Київ: Горобець, 2022. 672 с. URL: <http://surl.li/rprepeg>.

6. Огієнко І. Історія українського друкарства. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 504 с. URL: <http://surl.li/agehgn>.

7. Огородник Я. Гетьманування Івана Скоропадського / укладачі В. Рекрут, Ю. Степанчук. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. 212 с. URL: <http://surl.li/ejqyrv>.

8. Польське національне повстання 1830-1831 рр. на Правобережній Україні: від міфів до фактів: кол. монографія / за ред. І. Кривошеї, Н. Моравця. Київ: КНТ, 2019. 264 с. URL: <http://surl.li/wadpfb>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 22

9. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Історія України: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2018. 188 с. URL: <http://surl.li/crhvch>.

10. Українська революція і державність (1917–1921 рр.): наук.-бібліогр. вид. / за заг. ред. Л. А. Дубровіної. Київ: НБУВ, 2018. 817 с. URL: <http://surl.li/phtoxu>.

11. Хроніка кримськотатарського національного руху (1940–1980-ті роки) / відп. ред. Г.В. Боряк; упоряд. О.Г. Бажан. Київ: Інститут історії України, 2024. 72 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0018179>

12. Шауренко О., Барвінок О. Історія первісного суспільства: навч. посіб. Київ: Кондор, 2022. 192 с. URL: <http://surl.li/bvjzxa>.

13. A PRIMA FACIE: Студії з історії Європи: кол. монографія / за ред. Р. Димчика, І. Кривошеї. Київ: КНТ, 2021. 272 с. URL: <http://surl.li/iwsupl>.

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт бібліотеки Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <http://lib.ztu.edu.ua>.

2. Освітній портал Державного університету «Житомирська політехніка». URL: <http://learn.ztu.edu.ua>.

3. Наукометрична база Scopus. URL: <http://surl.li/kpsted>.

4. Сайт бібліотеки JSTOR. URL: <https://www.jstor.org/>

5. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

6. Сайт електронної бібліотеки НБУ ім. Я. Мудрого. Культура України. URL: <https://elib.nlu.org.ua/>.

7. Сайт бібліотеки українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>.

8. Сайт освітнього ресурсу «Українська бібліотека LibreTexts». URL: <https://ukrayinska.libretexts.org/>.

9. Сайт електронної бібліотеки CulOnline. URL: <https://culonline.com.ua/>.

10. Сайт електронної бібліотеки OnlineКондор. URL: <https://online-condor.com.ua/>.

11. Сайт освітнього ресурсу «Українська бібліотека LibreTexts». URL: <https://ukrayinska.libretexts.org/>.

12. Сайт електронної бібліотеки «Олді+». URL: <http://ebooks.oldiplus.ua/>.

13. Сайт Інституту історії України НАНУ. URL: <http://history.org.ua/uk>.

14. Сайт Українського інституту національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/>.

15. Українська військова історія. URL: <http://litopys.org.ua/>.

16. Сайт електронної бібліотеки diasporiana.org.ua. URL: <http://surl.li/owfjux>.

17. Історія; Історія української культури. URL: <http://litopys.org.ua/>.

18. Українська історична книга. URL: <http://historybooks.com.ua/>.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-21.11- 05.01/103.00.1/Б/ОК15- 1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 22/ 23

19. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua>.
20. Сайт Верховної Ради України/ URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
21. Сайт НАТО. URL: <http://www.nato.int>
22. Сайт ООН. URL: <https://www.un.org/>
23. Сайт ЮНЕСКО. URL: <https://www.unesco.org/>
24. Сайт Всесвітнього фонду дикої природи. URL: <https://wwf.ua/>
25. Сайт Грінпіс Україна. URL: <https://www.greenpeace.org/ukraine/>

Youtube канали:

1. Базована Історія. URL: <http://surl.li/sgjacn>
2. Історія Без Міфів. URL: <https://www.youtube.com/@istoriyabezmifiv>
3. Історія для дорослих. URL: <http://surl.li/lyoxvr>
4. Історія На Карті. URL: <https://www.youtube.com/@istoriyanakarti/videos>
5. Реальна Історія. URL: <https://www.youtube.com/@realnaistoriya>
6. Чотири сторони. URL: <http://surl.li/fibtlw>
7. Good Times Bad Times Україна. URL: <http://surl.li/soichj>
8. Knowledgia. URL: <https://www.youtube.com/@Knowledgia/videos>
9. Wild Fox. URL: <https://www.youtube.com/@wildfoxfilm/videos>
10. Люблю Історію (UA educational content). URL: <http://surl.li/zihmph>
11. Kozak Media URL: <https://www.youtube.com/@KozakMedia/videos>
12. Wild Fox URL: <https://www.youtube.com/@wildfoxfilm/videos>